četvrtak, 8. listopada 2020.

P9_TA(2020)0258

Eritreja, slučaj Darwitta Isaaka

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. listopada 2020. o Eritreji, posebno o slučaju Dawita Isaaka (2020/2813(RSP))

(2021/C 395/06)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Eritreji, osobito onu od 6. srpnja 2017. ([1]),

— uzimajući u obzir izvješće posebne izvjestiteljice UN-a za stanje ljudskih prava u Eritreji od 11. svibnja 2020.,

— uzimajući u obzir izjavu posebne izvjestiteljice UN-a za stanje ljudskih prava u Eritreji od 30. lipnja 2020., s 44. zasjedanja Vijeća za ljudska prava,

— uzimajući u obzir rezolucije Vijeća UN-a za ljudska prava o stanju ljudskih prava u Eritreji,

— uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2444 od 14. studenoga 2018., kojom su s trenutačnim učinkom ukinute sve sankcije UN-a protiv Eritreje (embargo na uvoz oružja, zamrzavanje imovine i zabrana putovanja),

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2018/1944 od 10. prosinca 2018. o stavljanju izvan snage Odluke 2010/127/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Eritreje ([2]),

— uzimajući u obzir Predmet 428/12 (2012) podnesen Afričkoj komisiji o ljudskim pravima i pravima narodâ, u ime Dawita Isaaka i drugih političkih zatvorenika,

— uzimajući u obzir Završnu izjavu sa 60. zasjedanja Afričke komisije o ljudskim pravima i pravima narodâ od 22. svibnja 2017.,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,

— uzimajući u obzir Ustav Eritreje usvojen 1997. godine, kojim se jamče građanske slobode, među kojima i sloboda vjere,

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima narodâ,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (ICCPR) iz 1966. godine,

— uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između AKP-a i EU-a (Sporazum iz Cotonoua) ([3]), kako je izmijenjen 2005. i 2010. godine, čija je potpisnica i Eritreja,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da su eritrejske vlasti 23. rujna 2001. uhitile Dawita Isaaka, koji ima dvostruko državljanstvo Eritreje i Švedske te stoga državljanina Europske unije, novinara i suvlasnika prvih neovisnih eritrejskih novina, široko distribuiranog *Setita*; budući da eritrejska vlada optužuje Dawita Isaaka da je „izdajnik”, iako nikada nije optužen niti je izveden na sud; budući da se Dawit Isaak vratio iz Švedske nakon neovisnosti Eritreje 1992. kako bi pomogao u jačanju demokracije u toj zemlji;

([1]) SL C 334, 19.9.2018., str. 140.
([2]) SL L 314, 11.12.2018., str. 60.
([3]) SL L 317, 15.12.2000., str. 3.

B. budući da je do zatvaranjâ došlo nakon objave otvorenog pisma u kojem se osuđuje režim i poziva predsjednika Isaiasa Afwerkija da provede demokratske reforme; budući da je na dan uhićenjâ vlada najavila zabranu svih neovisnih medija; budući da pritvorenici nisu optuženi za kaznena djela;

C. budući da je Dawit Isaak pušten iz pritvora 19. studenoga 2005., među ostalim nakon znatnih intervencija švedske vlade; budući da je dva dana kasnije ponovno uhićen dok je bio na putu u bolnicu i da su eritrejske vlasti tvrdile da je samo privremeno pušten na slobodu kako bi se podvrgnuo liječenju; budući da od tada eritrejske vlasti drže Dawita Isaaka u izolaciji te da odbijaju otkriti njegovu točnu lokaciju ili pojedinosti o njegovu zdravlju i dobrobiti;

D. budući da je u prosincu 2008. bilo nepotvrđenih izvješća da je Dawit Isaak premješten u strogo čuvani zatvor u Embatkali te da je ubrzo nakon 11. siječnja 2009. primljen u bolnicu zračnih snaga u Asmari, te da se smatralo da je teško bolestan; budući da su priroda i ozbiljnost njegove bolesti i dalje nepoznati te da eritrejska vlada odbija potvrditi njegovu hospitalizaciju;

E. budući da se obitelj Dawita Isaaka, uključujući njegovo troje djece, od njegova nestanka suočava s nepodnošljivo teškom situacijom i nesigurnošću jer nema saznanja o njegovu stanju, lokaciji ni izgledima za budućnost; budući da se kći Dawita Isaaka, Betlehem Isaak, i dalje zalaže za puštanje njezina oca na slobodu; budući da je Betlehem Isaak 2020. potvrdila da je njezin otac živ;

F. budući da je Afrička komisija o ljudskim pravima i pravima narodâ zaključila da su novinari uhićeni u Eritreji u rujnu 2001., uključujući Dawita Isaaka, proizvoljno i nezakonito pritvoreni te je pozvala eritrejske vlasti da ih puste na slobodu ili da barem održe pošteno suđenje;

G. budući da stanje u prenapučenim i nesanitarnim centrima za pritvor u Eritreji predstavlja okrutno i nečovječno postupanje; budući da su zbog tih uvjeta pritvorenici izloženi većem riziku od prenošenja bolesti COVID-19; budući da je pristup zdravstvenoj skrbi, hrani i sanitarnim uslugama iznimno ograničen ili ga uopće nema, zbog čega se pritvorenici oslanjaju na posjetitelje za osnovne potrepštine; budući da su zatvorske mjere ograničenja kretanja usmjerene na borbu protiv pandemije pridonijele daljnjoj pothranjenosti i s njom povezanim psihičkim i fizičkim oboljenjima; budući da se još mnogo zatvorenika nalazi u teretnim kontejnerima, u kojima su izloženi iznimno teškim temperaturnim uvjetima;

H. budući da je od stjecanja neovisnosti Eritreja pod Isaiasom Afwerkijem sustavno zatvorila tisuće ljudi zbog političkih stajališta, novinarskog rada ili prakticiranja svoje vjere; budući da se prisilni nestanci događaju na strukturnoj osnovi; budući da se pritvorenike obično podvrgava proizvoljnim i nezakonitim uhićenjima i pritvaranjima bez optužnice te da im se uskraćuje pristup odvjetnicima ili obiteljski posjeti;

I. budući da se prema izvješću UNDP-a o ljudskom razvoju za 2019. Eritreja nalazi na 182. mjestu od 189 zemalja prema indeksu ljudskog razvoja; budući da se prema svjetskom indeksu slobode medija Reportera bez granica Eritreja 2020. godine nalazi na 178. mjestu od 180 zemalja; budući da je Odbor za zaštitu novinara 2019. Eritreju proglasio najcenzuriranijom zemljom na svijetu;

J. budući da je u izvješću Istražnog povjerenstva UN-a za ljudska prava u Eritreji objavljenom 9. svibnja 2016. navedeno da su zločini protiv čovječnosti u posljednjih 25 godina široko i sustavno počinjeni u centrima za zadržavanje, vojnim kampovima za obuku i drugim mjestima diljem zemlje;

K. budući da je prema izvješću posebne izvjestiteljice UN-a o stanju ljudskih prava u Eritreji od 16. svibnja 2019. „pozitivan zamah za mir i sigurnost u regiji povećao očekivanja u Eritreji i međunarodnoj zajednici da će vlada Eritreje provesti političke i institucionalne reforme”, međutim, „eritrejske vlasti još nisu sudjelovale u procesu unutarnjih reformi, a stanje ljudskih prava ostaje nepromijenjeno”; budući da se posebnoj izvjestiteljici UN-a od 2009. ne dopušta da posjeti Eritreju;

L. budući da su u svibnju 2019. eritrejske vlasti provele represiju nad nepriznatim kršćanskim zajednicama te zauzele katoličke škole i zdravstvene ustanove, čime su oštećena zdravstvena i obrazovna prava stanovništva;

M. budući da eritrejski predsjednik i dalje odbija održati izbore i provesti ustav te zemlje, unatoč činjenici da je ratificiran 1997. te da je eritrejski izborni zakon ratificiran 2002.; budući da se privremeni parlamentarni saziv nije sastao od 2002. i da je pravosuđe pod kontrolom vlade;

N. budući da se očekivalo da će nedavni razvoj događaja u području regionalnog mira i sigurnosti dovesti do uvođenja reformi u pogledu vojne obveze i demobilizacije unovačenih vojnika u Eritreji; budući da do danas nije bilo službene najave o skraćivanju trajanja vojne obveze ni o planovima demobilizacije; budući da je vojna obveza i dalje prisilne prirode te vremenski neograničena; budući da vojna obveza mnoge građane, uključujući žene i djevojčice, stavlja u ropstvo, u kojem je njihov cijeli život pod kontrolom drugih i gdje su, među ostalim, izloženi fizičkom, seksualnom i verbalnom zlostavljanju te mogu biti prisiljeni raditi kao sluge u domaćinstvu;

O. budući da su u srpnju 2018. Eritreja i Etiopija potpisale povijesni mirovni sporazum kojim je okončan dvadesetogodišnji sukob; budući da su mirovnim sporazumom iz srpnja 2018. stvorene nove mogućnosti za društveno-gospodarski razvoj zemlje povezane s napretkom regionalne gospodarske integracije na Rogu Afrike;

P. budući da je nakon mirovnog sporazuma između Eritreje i Etiopije EU promijenio svoj pristup Eritreji na temelju „načela za djelovanje”, u skladu s kojima prije nisu bili omogućeni ni politički dijalog ni razvojna suradnja EU-a s Eritrejom, te je prihvatio takozvani „dvojni pristup”;

Q. budući da je partnerstvo EU-a s Eritrejom uređeno Sporazumom iz Cotonoua i budući da su stranke tog sporazuma obvezne poštovati i provoditi njegove uvjete, posebno poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava;

R. budući da, unatoč teškim i sustavnim kršenjima osnovnih i temeljnih elemenata Sporazuma iz Cotonoua u pogledu ljudskih prava od strane Eritreje, EU nikad nije započeo savjetovanje kako je predviđeno njegovim člankom 96., unatoč pozivima Parlamenta da to učini;

S. budući da je EU važan donator za Eritreju u pogledu pružanja razvojne pomoći; budući da su nakon mirovnog sporazuma između Eritreje i Etiopije iz 2018. EU i Eritreja dogovorili novu strategiju razvojne suradnje za razdoblje 2019. – 2020. u okviru koje je EU dodijelio 180 milijuna EUR;

T. budući da autokratska vlada pokušava kontrolirati eritrejsku dijasporu porezom na dohodak od 2 %, špijuniranjem dijaspore i napadom na njihovu rodbinu koji ostaju u Eritreji;

1. traži da se svi zatvorenici savjesti u Eritreji odmah i bezuvjetno oslobode, a posebno državljanin EU-a Dawit Isaak i drugi novinari pritvoreni od rujna 2001.; traži hitne informacije o lokaciji i dobrobiti Dawita Isaaka; potiče eritrejske vlasti da mu omoguće pristup predstavnicima EU-a, država članica i Švedske kako bi se utvrdile njegove zdravstvene potrebe i sva druga potrebna potpora;

2. snažno osuđuje sustavna, raširena i teška kršenja ljudskih prava u Eritreji; poziva eritrejsku vladu da stane na kraj pritvaranju oporbe, novinara, vjerskih vođa i nedužnih civila;

3. poziva Afričku uniju, kao partnera EU-a s izričitom predanošću univerzalnim vrijednostima demokracije i ljudskih prava, da pojača svoje djelovanje u vezi sa žalosnim stanjem u Eritreji te da surađuje s EU-om kako bi se osiguralo oslobađanje Dawita Isaaka i drugih političkih zatvorenika;

4. zahtijeva da se, s obzirom na trenutačnu zdravstvenu krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, loše sanitarne uvjete u eritrejskim zatvorima i visok rizik od zaraze pritvorenika, odmah pruži odgovarajuća pomoć u vidu hrane, vode i zdravstvene skrbi; izražava zabrinutost zbog toga što pandemija bolesti COVID-19 pogoršava stanje gladi i pothranjenosti koje postoji u nekim dijelovima zemlje te pridonosi nestašici hrane;

5. traži da eritrejska vlada pruži potvrdu o životu i detaljne informacije o sudbini svih osoba lišenih slobode kao i njihovoj lokaciji; poziva na pošteno suđenje za optužene, trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih osoba koje nisu optužene za zločine te ukidanje mučenja i drugog ponižavajućeg postupanja kao što su ograničenja u pogledu hrane, vode i zdravstvene skrbi; podsjeća eritrejsku vladu na njezinu obvezu da riješi sva kršenja ljudskih prava, uključujući istraživanjem izvansudskih pogubljenja i prisilnih nestanaka te smrtne kazne, koje bi trebalo ukinuti u skladu s preporukama iz godišnjeg izvješća Vijeća UN-a za ljudska prava za 2020.;

6. žali zbog činjenice da Eritreja ne pruža prostor nezavisnim braniteljima ljudskih prava, članovima političke oporbe ili neovisnim novinarima; stoga poziva eritrejsku vladu da otvori prostor za građansko djelovanje za neovisne organizacije civilnog društva i omogući osnivanje drugih političkih stranaka u zemlji; podsjeća Eritreju na njezine obveze u okviru konvencija Međunarodne organizacije rada, uz poseban naglasak na pravo organizacija civilnog društva i sindikata na okupljanje, mirno prosvjedovanje, sudjelovanje u javnim poslovima i vođenje kampanja za poboljšanje radničkih prava;

7. traži od eritrejske vlade da prestane koristiti svoje građane koji služe vojnu obvezu za prisilni rad na neodređeno vrijeme i okonča obveznu praksu da sva djeca pohađaju završnu godinu školovanja u kampu za vojnu obuku;

8. poziva Komisiju da utvrdi poštuje li se uvjetovanost potpore EU-a i da osigura da eritrejska vlada ne ostvaruje korist od financiranja projekata u Eritreji, posebno onih koji se provode uz pomoć rada osoba koje služe vojnu obvezu; u tom pogledu žali zbog činjenice da Komisija i dalje financira projekt izgradnje cesta i poziva je da isključivo odgovori na potrebe eritrejskog naroda za razvojem, demokracijom, ljudskim pravima, dobrim upravljanjem, sigurnošću te slobodom govora, tiska i okupljanja te da procijeni konkretne ishode u pogledu ljudskih prava koji proizlaze iz strategije EU-a i Eritreje i takozvanog „dvojnog pristupa”;

9. poziva na hitnu provedbu eritrejskog Ustava iz 1997. koji je sastavljen uz potpuno savjetovanje sa svim dionicima i civilnim društvom te koji je propisno usvojen;

10. osuđuje činjenicu da eritrejska vlada primjenjuje ekstrateritorijalni „porez na dijasporu”; apelira na vladu da poštuje slobodu kretanja i da stane na kraj politici „krivnje zbog srodstva” koja je usmjerena na članove obitelji onih koji izbjegavaju služenje vojne obveze, pokušavaju pobjeći iz Eritreje ili ne plaćaju porez na dohodak od 2 % koji je vlada nametnula eritrejskim iseljenicima, uključujući građane EU-a;

11. poziva Eritreju da ukine zabranu neovisnih medija i omogući osnivanje političkih stranaka kao središnjeg alata za promicanje demokracije u zemlji; poziva na to da se organizacijama za ljudska prava omogući slobodno djelovanje unutar zemlje;

12. traži od eritrejskih vlasti da okončaju pritvaranje oporbe, novinara, vjerskih vođa, predstavnika civilnog društva i nedužnih civila; apelira na Eritreju da u potpunosti poštuje i štiti slobodu vjeroispovijesti te da prestane s trenutačnim progonom na temelju vjere;

13. ponavlja svoj hitan zahtjev za uspostavu globalnog mehanizma EU-a za ljudska prava, tzv. europskog zakona Magnicki; poziva Vijeće da usvoji taj mehanizam kao odluku koja se odnosi na strateške interese i ciljeve Unije u skladu s člankom 22. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji;

14. traži od Eritreje da u potpunosti poštuje i bez odgode provede Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih oblika okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja te da u potpunosti ispunjava svoje obveze u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i Afričke povelje o ljudskim pravima i pravima narodâ, kojima je mučenje zabranjeno;

15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Afričkoj uniji, eritrejskom predsjedniku, Vijeća UN-a za ljudska prava i Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a.